

ÎNCHEIERE

14 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Leonid Bordei și Elena Bordei împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2017,

adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Mariei Lupu, Dianeii Țurcanu și Silviei Țurcanu în nume propriu și în interesele minorului XXXXX împotriva lui Leonid Bordei și Elena Bordei cu privire la înlăturarea obstacolelor la utilizarea bunului comun și demolarea construcției neautorizate,

c o n s t a t ă :

La 25 noiembrie 2015, Maria Lupu, Diana Țurcanu și Silvia Țurcanu în nume propriu și în interesele minorului XXXXX au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Leonid Bordei și Elena Bordei cu privire la înlăturarea obstacolelor la utilizarea bunului comun și demolarea construcției neautorizate.

În motivarea acțiunii menționează că, începând cu anul 1994 Maria Lupu, inițial în calitate de proprietar, iar din anul 2012 în calitate de titular al dreptului de abitație viageră, posedă și folosește apartamentul YYYYYY.

Relevă reclamanții că, în baza contractelor de donație nr. 2104 și nr. 2106 din 10 februarie 2012, Victor Țurcanu și Diana Țurcanu au devenit proprietari ai apartamentului menționat supra, ultima locuind în această locuință împreună cu Maria Lupu.

Totodată, indică faptul că Leonid Bordei și Elena Bordei sunt proprietarii apartamentului vecin, nr. 41, care este situat pe aceeași scară a etajului 4 al blocului locativ YYYYYY.

Susțin reclamanții că, în anul 2013 Leonid Bordei și Elena Bordei au construit pe scara comună o încăpere închisă, compusă din doi pereți intermediari și au instalat trei uși, prin ce au blocat accesul liber al celorlalți proprietari, serviciilor specializate și altor persoane la ascensor și la balconul comun, care în situații uzuale sau de urgență constituie o cale de ieșire. Astfel, aceștia și-au extins suprafața locuinței sale, prin ocuparea samavolnică a spațiului destinat uzului comun al tuturor coproprietarilor. De asemenea, aceștia au instalat samavolnic surse de curent

electric, care în mod obișnuit constituie un risc major pentru securitatea antiincendiară.

Opinează că, construcțiile ce constituie obiectul litigiului au fost edificate cu încălcarea legislației protecției civile, conform căreia la resistemizarea încăperilor, schimbarea destinației lor funcționale sau la montarea noilor utilaje tehnologice trebuie să se respecte prevederile de apărare împotriva incendiilor prevăzute de normele respective de proiectare în construcții în vigoare.

Invocă reclamanții că, prin acțiunile lui Leonid Bordei și Elena Bordei li se încălcă dreptul de proprietate, de vecinătate, de exploatare corespunzătoare a locuințelor, al protecției civile și de acordare a asistenței medicale de urgență. Mai mult decât atât, sunt mereu dependenți de comportamentul pârâților, care în orice moment le-ar putea interzice accesul la spațiul comun sau ar putea fi învinuiți de dispariția lucrurilor aflate în încăperea respectivă.

Solicită înlăturarea obstacolelor la utilizarea bunului comun, prin obligarea lui Leonid Bordei și Elena Bordei de a demola construcția neautorizată edificată la etajul 4, scara 2 al blocului locativ YYYYYY, și compensarea din contul lui Leonid Bordei și Elena Bordei cheltuielile de judecată în sumă de 6 223 de lei, compuse din 4 000 de lei onorariul avocatului, 1 000 de lei taxa de participare pentru fiecare ședință de judecată, 1 000 de lei cheltuieli de executare a actelor judiciare, 100 de lei taxa de stat și 123 de lei cheltuieli aferente (f.d. 2-3 recto-verso, 91-92 recto-verso vol. I).

Prin hotărârea Judecătorei Iașoveni din 21 iulie 2016 (f.d. 111, 114-121 vol. I) s-a admis acțiunea; s-a obligat Leonid Bordei și Elena Bordei de a nu crea obstacole Mariei Lupu, Dianeii Țurcanu, Silviei Țurcanu și lui XXXXX în utilizarea bunului comun și anume, coridorul, spațiul auxiliar, balconul și ascensorul, situat înYYYYYY; s-a obligat Leonid Bordei și Elena Bordei de a demola, pe cont propriu, construcțiile neautorizate edificate la et. 4, scara 2 al blocului locativYYYYYY, între apartamentele cu nr.YYYYYYY; și s-a încasat de la Leonid Bordei și Elena Bordei în beneficiul Mariei Lupu și Silviei Țurcanu, cu titlu de cheltuieli de judecată suma de 3 000 de lei, în rest pretenția cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată în partea ce ține de suma restantă de 3 223 de lei, s-a respins.

În consolidarea soluției adoptate, prima instanță a reținut că, în conformitate cu pct. 18 alin. (1) și (14) din Hotărârea de Guvern nr. 1224 din 21 decembrie 1998 „privind aprobarea Regulilor provizorii de exploatare a locuințelor, întreținere a blocurilor locative și teritoriilor aferente în Republica Moldova”, chiriașului (proprietarului, arendașului) locuinței și persoanelor ce locuiesc împreună cu el li se interzice să blocheze balcoanele, logiile, trecerile antiincendiară de pe balcoane, coridoarele comune, casele scărilor și ieșirile de rezervă cu obiecte de uz casnic, să întrețină în atare locuri animale, păsări, albine etc., precum și să ocupe în mod individual încăperile destinate folosirii în comun de către toți locatarii.

Succesiv, instanța inferioară a relevat că, prin procesul-verbal seria AA nr.000191 din 10 iulie 2016 cu privire la contravenție, întocmit de inspectorul Inspecției de Stat în Construcții, sectorul Centru, s-a stabilit că, Leonid Bordei, fără a deține documentație de proiect, autorizație de construcție și fără acordul vecinilor a construit la etajul 4 al blocului locativYYYYYY, doi pereți intermediari cu dimensiunile de 1,5 m x 2,6 m și 1,8 m x 2,6 m, a instalat trei uși cu dimensiunile de 2,1 m x 1 m, blocând astfel ascensorul și intrarea la balcon. Totodată, prin hotărârea

Judecătoria Ialoveni din 10 septembrie 2015, devenită irevocabilă la 04 octombrie 2015 prin neatacare, Leonid Bordei a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 179 din Codul contravențional, însă a fost liberat de răspundere contravențională în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Astfel, prima instanță a conchis că Leonid Bordei și Elena Bordei au efectuat operațiuni de amenajare a spațiului comun, inclusiv prin ridicarea a doi pereți și instalarea a trei uși, prin ce au îngădit accesul reclamanților la balconul comun, precum și au blocat accesul acestora la ascensor. Mai mult decât atât, aceștia au ocupat în mod individual o parte din încăperile destinate folosirii în comun de către toți locatarii, precum și au limitat accesul reclamanților la spațiile respective.

Prin urmare, a conchis temeinicia acțiunii și necesitatea obligării lui Leonid Bordei și Elena Bordei de a nu crea obstacole reclamanților în utilizarea bunului comun și anume, coridorul, spațiul auxiliar, balconul și ascensorul, situat în YYYYY și de a demola, pe cont propriu, construcțiile edificate neautorizat.

Subsecvent, constatând caracterul subordonat al capătului de cerere cu privire la obligarea de a nu crea obstacole și de a înlătura obstacolele, și având în vedere că a constat necesitatea admiterii pretenției principale, prima instanță prin prisma art. 94 și 96 din Codul de procedură civilă a ajuns la concluzia necesității admiterii parțiale și pretenției cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2017 (f.d. 174, 175-178 recto-verso vol. I) s-a respins apelul declarat de Leonid Bordei și Elena Bordei, ca fiind neîntemeiat și s-a menținut hotărârea Judecătoria Ialoveni din 21 iulie 2016.

Prin decizia suplimentară a Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2017 (f.d. 194-195 vol. I) s-a încasat de la Leonid Bordei și Elena Bordei în beneficiul Mariei Lupu și Diane Țurcanu cheltuielile de judecată suportate pentru asistența juridică în mărime de 1 500 de lei.

La 30 iunie 2017, Leonid Bordei și Elena Bordei au declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2017, solicitând admiterea recursului depus, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2017 și a hotărârii Judecătoria Ialoveni din 21 iulie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d. 3-11 vol. II).

În motivarea recursului au reiterat motivele de fapt ce țin de fondul cauzei și au invocat că, instanța de apel a examinat cauza fără a le acorda posibilitatea de a fi asistați de către un avocat, or reprezentantul său, avocatul Natalia Pavlov la 12 aprilie 2017 se afla în concediu medical, fapt despre care a anunțat instanța de apel solicitând totodată și amânarea cauzei, însă, instanța inferioară a respins cererea de amânare a ședinței și a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Succesiv, recurenții susțin că instanța de apel a apreciat eronat circumstanțele cauzei și ca urmare a interpretat eronat legea, relevând în acest sens circumstanțe similare celor înserate în cererea de apel.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul consideră că, în speță, calea de atac a fost demarată în interiorului termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2017, însă, aceasta a fost expeditată participanților la proces prin scrisoarea de comunicare a actului de procedură cu numărul de ieșire 9572-4 din 26 mai 2017 (f.d. 196 vol. I), iar cererea de recurs a fost depusă la 30 iunie 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe cererea de recurs (f.d. 3 vol. II).

Completul de admisibilitate apreciază ca fiind lipsită de substanță și care nu poate fi acceptată alegația recurenților precum că instanța de apel a examinat cauza fără a le acorda posibilitatea de a fi asistați de către un avocat, or reprezentantul său, avocatul Natalia Pavlov la 12 aprilie 2017 se afla în concediu medical, fapt despre care a anunțat instanța de apel solicitând totodată și amânarea cauzei, însă, instanța inferioară a respins cererea de amânare a ședinței și a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Or, din conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată rezultă indubitabil că prima ședință de judecată în ordine de apel din 15 februarie 2017 (f.d. 158, 160 recto-verso vol. I) a fost amânată la cererea reprezentantului Elenei Bordei și Leonid Bordei, avocatul Natalia Pavlov, care era antrenată în altă ședință de judecată, pentru data de 12 aprilie 2017.

Distinct de aceasta, reprezentantul Elenei Bordei și Leonid Bordei, avocatul Natalia Pavlov nu s-a prezentat nici în ședința de judecată din 12 aprilie 2017, solicitând amânarea repetată a ședinței de judecată, invocând faptul că se află în concediu medical (f.d. 169, 171-173 vol. I).

La caz, urmează a fi notat faptul că în conformitate cu art.206 alin. (5) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în ședință de judecată a reprezentantului, sau a unui alt participant la proces nu împiedică examinarea pricinii, iar la solicitarea întemeiată a participantului la proces, instanța poate amâna o singură dată judecarea pricinii din cauza neprezentării motivate a reprezentantului acestuia.

Astfel, completul de admisibilitate decelează că, în speță, instanța de apel a amânat o dată judecarea cauzei din motivul neprezentării motivate a reprezentantului Elenei Bordei și Leonid Bordei, și anume ședința din 15 februarie 2017, circumstanță care în esență justifică soluția instanței de apel de a respinge cererea repetată de amânare a ședinței de judecată și dispunerea judecării cauzei în ordine de apel în absența reprezentantului Elenei Bordei și Leonid Bordei, avocatul Natalia Pavlov.

Succesiv, instanța de recurs decelează că, în conformitate cu art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

Analizând minuțios memoriul cuprins în cererea de recurs, completul de admisibilitate evocă că argumentele invocate în acesta (f.d. 6-11 vol. II), în esența lor, sânt similare alegațiilor înserate în cererea de apel motivată (f.d. 139-145 vol. I).

Mai mult decât atât, solicitarea recurenților formulată în cererea de recurs privind „admiterea apelului depus” evidențiază faptul că cererea de recurs *de facto* este o transpunere a motivelor din cererea de apel în cererea de recurs.

Prin urmare, acestea nu pot fi reținute de către completul de admisibilitate, deoarece recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Or, argumentele înserate de recurentă ar putea fi încadrate în temeiul prevăzut de art.386 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel și nu se regăsește în art. 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului.

La acest capitol, instanța de recurs atestă că în cererea de recurs formulată, recurenții nu au evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicieii deciziei recurate, limitându-se doar la reiterarea circumstanțelor factice ce țin de fondul cauzei și care

au fost supuse examinării în ordine de apel.

În acest sens, urmează a se evidenția faptul că nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera nelegalitatea hotărârii.

Ca urmare, necorespunderea recursului exigențelor prestabilite în alin. (1) al art.437 din Codul de procedură civilă și care nu conține esența și temeiurile lui, argumentul ilegalității actului de dispoziție atacat, precum și propunerile respective, constituie temei de inadmisibilitate a recursului în cauză.

La caz, relevantă este jurisprudența CtEDO la examinarea cauzelor, în care Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (*Van Harn împotriva Germaniei*).

În această ordine de idei, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs, în esența lor, pot fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel și nu se regăsesc în art. 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului, or, recursul este o cale de atac de drept vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat, iar argumentele care au fost deja supuse examinării și aprecierii juste de către instanța de apel prin prisma art. 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipoteza relevantă certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece recurenții nu au invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Or, argumentele înserate în cererea de recurs fiind caracteristice temeiurilor procedurii în apel și pot fi încadrate în temeiurile prevăzute de art. 386 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă și nu se regăsesc în art. 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil procedurii recursului.

Astfel, circumstanțele descrise supra evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67*). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Leonid Bordei și Elena Bordei nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea

eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că Leonid Bordei și Elena Bordei au depus prezenta cerere de recurs după ce au avut posibilitatea de a fi auziți de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „*Levages Prestations Services*” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurenților Leonid Bordei și Elena Bordei le-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auziți combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (*Blücher împotriva Cehiei*, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art.432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Leonid Bordei și Elena Bordei în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de Leonid Bordei și Elena Bordei împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2017 se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță